

Hallituksen esitys Eduskunnalle laiksi kirkkolain 126 a ja 547 §:n muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan kirkolliskokouksen ehdotuksen mukaisesti niiden muutosten tekemistä kirkkolakiin, jotka aiheutuvat lakkautettujen seurakuntien keskusarkiston siirrosta kirkolta valtiolle. Lakiehdotuksen mukaan keskusarkiston kirkonkirjoissa elossa oleviksi merkityt henkilöt siirretään Mikkelin tuomio-

kirkkoseurakunnan kirkonkirjoihin ja keskusarkisto lakkaa huolehtimasta väestörekisterinpidosta. Muilta osin keskusarkisto siirtyy Mikkelin maakunta-arkistolle.

Uudistus on tarkoitettu tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990.

PERUSTELUT

1. Nykyinen tilanne ja ehdotetut muutokset

Vuonna 1944 evakuoitiin asukkaat niiltä alueilta, jotka sittemmin vuoden 1947 rauhansopimuksessa luovutettiin Neuvostoliitolle. Kyseisiltä alueilta joutui siirtoväkenä muuttamaan yhteensä noin 417 000 henkeä.

Luovutetulla alueella asuneen väestön väestörekisterinpito joutui alueluovutuksen johdosta monien uudelleenjärjestelyjen kohteeksi. Rekisterit sijoitettiin aluksi eri puolille Suomea kuten siirtoväkeäkin. Alueluovutuksen vuoksi lakkautetuissa kunnissa toimi 50 evankelis-luterilaista seurakuntaa. Tuomiokapitulit määräsivät vuonna 1944 kullekin evankelis-luterilaiselle kirkkoherranvirastolle oman sijoitus-kuntansa. Vuoden 1869 kirkkolain yhdeksännenkolmatta luvun muuttamisesta annetulla lailla (384/49) säädettiin siirtoseurakunnat lakkautettaviksi 1 päivästä tammikuuta 1950. Laissa lueteltujen seurakuntien jäsenet määrättiin siirrettäviksi siihen evankelis-luterilaiseen seurakuntaan, jonka alueella he asuivat. Ne seurakunnan jäsenet, joiden asuinpaikka oli tuntematon tai jotka eivät asuneet maassa, säädettiin jätettäväksi toistaiseksi asianomaisen

lakkautetun seurakunnan kirkonkirjoihin. Näistä kirkonkirjoista ja seurakuntien arkistoihin kuuluneista muista asiakirjoista säädettiin muodostettavaksi nykyinen lakkautettujen seurakuntien keskusarkisto. Se sijoitettiin Mikkelin maakunta-arkiston yhteyteen. Hallinnollisesti keskusarkisto on Mikkelin hiippakunnan tuomiokapitulin alainen.

Keskusarkiston kirjoissa elossa oleviksi merkittyjen henkilöiden määrä on jatkuvasti vähentynyt ja oli vuonna 1989 kaikkiaan 5 383 henkilöä. Keskusarkiston väestörekisteritehtävät ovat lähinnä kuolleeksijulistamisen yhteydessä suoritettavia toimenpiteitä. Yleisarkistotehtäviä ovat enenevässä määrin tuomioistuinlaitoksen tarpeisiin annettavat perunkirjoitustodistukset sekä sukututkimuksen tehtäväksiannot. Kun ortodoksiseen kirkkokuntaan kuuluneiden lakkautettujen seurakuntien kirkonkirjat on suurelta osalta luovutettu Mikkelin maakunta-arkistoon, olisi tarkoituksenmukaista, että myös evankelis-luterilaisen kirkon vastaavat kirkonkirjat sijoitettaisiin samaan arkistoon.

Evankelis-luterilaisen kirkon palveluksessa lakkautettujen seurakuntien keskusarkistossa työskentelee sivutoiminen arkistonhoitaja, viisi

päätoimista kanslistia ja yksi virkaatekevä kanslia-apulainen.

Kirkkohallituksen useiden esitysten johdosta ja opetusministeriön asettaman lakkautettujen seurakuntien keskusarkiston työryhmän ehdotuksen (1984:3) mukaisesti hallitus on 6 päivänä toukokuuta 1989, antanut eduskunnalle esityksen lakkautettujen seurakuntien keskusarkistosta valtion palvelukseen siirtyvän henkilökunnan aseman järjestämisestä. Laki (1224/89) on vahvistettu 22 päivänä joulukuuta 1989, ja se on määrätty tulemaan voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990. Lain voimaantulosta valtiolle aiheutuvat kustannukset on otettu huomioon valtion vuoden 1990 tulo- ja menoarviossa.

Lakkautettujen seurakuntien keskusarkiston valtiolle siirron johdosta myös kirkkolakiin tulee tehdä eräitä muutoksia. Siten säännökset keskusarkiston ja sen hoitajan väestörekisterin pitoon liittyvistä tehtävistä tulee poistaa kirkkolain 126 a §:n 1 ja 2 momentista. Samoin kirkkolain 547 §:n 1 kohdan säännökset vuoden 1869 kirkkolakiin 27 päivänä toukokuuta 1949 tehdyn lisäyksen soveltamisesta lakkautettujen seurakuntien keskusarkistoon ja keskusarkiston kirkonkirjojen luovuttamisesta tallettaviksi yleisarkistoon ehdotetaan poistettaviksi. Ehdotettavan lain voimaantulosaännöksessä ehdotetaan säädettäväksi, että keskusarkiston kirkonkirjojen mukaan elossa olevat, poissa olevaan väestöön kuuluvat henkilöt siirretään Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaan. Tuomiokirkkoseurakunta toimisi lain voimaantulon jälkeen väestörekisterin pitäjänä näiden henkilöiden osalta. Muilta osin keskusarkisto siirtyisi Mikkelin maakunta-arkistoon. Myös keskusarkiston hoitajan virka ehdotetaan lakkautettavaksi.

2. Esityksen organisatoriset ja taloudelliset vaikutukset

Lakkautettujen seurakuntien keskusarkiston ylläpidosta aiheutuneet kustannukset on suoritettu kirkon keskusrahaston varoista. Kirkon vuoden 1989 menoarviossa oli keskusarkiston

menoihin varattu 773 000 markkaa. Tuloja virkatodistusten lunastusmaksuina oli sanotussa menoarviossa arvioitu saatavan 90 000 markkaa. Kirkkohallitus on lisäksi kustantanut viime vuosien aikana keskusarkiston kirkonkirjojen mikrofilmausta yhteensä 320 000 markalla. Työn loppuun saattamisen arvioidaan maksavan vielä 310 000 markkaa, joista kustannuksista ja työn loppuun saattamisesta kirkko vastaa.

Valtion palvelukseen siirtyvän lakkautettujen seurakuntien keskusarkiston henkilökunnan aseman järjestämisestä annetun lain mukaan keskusarkiston henkilökuntaan kuuluva siirretään, jos hän sitä haluaa, Mikkelin maakunta-arkistoon hänen tehtävänsä vastaavaan virkaan. Keskusarkiston hoitajan sivutoiminen virka, joka siirron vuoksi on käynyt tarpeettomaksi, on ehdotettu lakkautettavaksi. Muista kuudesta viranhaltijasta viisi on tarkoitus siirtää maakunta-arkistoon perustettaviin virkoihin. Yksi nykyisistä viranhaltijoista jää siirtymävaiheessa eläkkeelle, joten yksi maakunta-arkistoon perustettavista viroista tulee avoimeksi. Vuoden 1990 valtion tulo- ja menoarviossa on varauduttu kuuden arkistolaitokseen sijoitettavan viran perustamiseen 1 päivästä heinäkuuta 1990 lukien toimistotehtäviä varten. Toimistomenot rahoitetaan arkistolaitoksen menoarviosta.

Lakkautettujen seurakuntien keskusarkiston käytössä oleva omaisuus, joka on tavanomaisesti toimistoirtaimistoa, luovutetaan korvauksetta valtiolle.

3. Voimaantulo

Laki ehdotetaan tulevaksi voimaan 1 päivänä heinäkuuta 1990, jolloin myös lakkautettujen seurakuntien keskusarkistosta valtion palvelukseen siirtyvän henkilökunnan aseman järjestämisestä annettu laki on määrätty tulemaan voimaan.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraava lakiehdotus:

Laki

kirkkolain 126 a ja 547 §:n muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti muutetaan 23 päivänä joulukuuta 1964 annetun kirkkolain (635/64) 126 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 547 §,

sellaisina kuin ne ovat, 126 a §:n 1 ja 2 momentti 25 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (88/84) sekä 547 § osittain muutettuna 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (632/75), näin kuuluviksi:

126 a §

Seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit huolehtivat väestökirjahallinnon ohjauksessa ja valvonnassa väestörekisterinpitoon liittyvistä tehtävistä seurakuntien jäsenten osalta noudattaen, mitä väestörekisteristä on yleisessä laissa säädetty tai sen nojalla määrätty.

Päätöksenteko väestörekisterinpitoa koskevissa asioissa kuuluu kirkkoherralle tai, jos seurakunnilla on 128 §:ssä tarkoitettu yhteinen keskusrekisteri, sen johtajalle. Väestörekisterin pitämistä koskevan ratkaisun saattamisesta väestökirjahallinnon viranomaisen päätettäväksi on voimassa, mitä siitä on väestökirjailaissa säädetty.

myöhemmin tehtyine muutoksineen. Kuitenkin on sanottuun lakiin 27 päivänä toukokuuta 1949 annetulla lailla lisättyä 29 lukua edelleen sovellettava niiltä osin, kuin se koskee siinä mainittujen seurakuntien omaisuutta sekä niiden kirkonpalvelijain ja muiden toimihenkilöiden eläkkeitä.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Kirkkolain 547 §:ssä tarkoitettujen seurakuntien keskusarkiston kirkonkirjojen mukaan elossa olevat poissa olevaan väestöön kuuluvat henkilöt siirretään tämän lain tultua voimaan Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaan. Keskusarkisto siirretään muilta osin Mikkelin maakunta-arkistolle. Keskusarkiston hoitajan virka lakkautetaan. Keskusarkiston muu henkilökunta siirretään valtion palvelukseen niin kuin siitä on erikseen säädetty.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

547 §

Täten kumotaan 6 päivänä joulukuuta 1869 annettu ”Kirkkolaki Suomen Suuriruhtinaanmaan evankelisluterilaiselle kirkolle” siihen

Helsingissä 2 päivänä huhtikuuta 1990

Tasavallan Presidentti

MAUNO KOIVISTO

Opetusministeri *Christoffer Taxell*

Laki

kirkkolain 126 a ja 547 §:n muuttamisesta

Kirkolliskokouksen ehdotuksen ja eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 23 päivänä joulukuuta 1964 annetun kirkkolain (635/64) 126 a §:n 1 ja 2 momentti sekä 547 §,

sellaisina kuin ne ovat, 126 a §:n 1 ja 2 momentti 25 päivänä tammikuuta 1984 annetussa laissa (88/84) sekä 547 § osittain muutettuna 25 päivänä heinäkuuta 1975 annetulla lailla (632/75), näin kuuluviksi:

Voimassa oleva laki

126 a §

Seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit *sekä lakkautettujen seurakuntien keskusarkisto* huolehtivat väestökirjahallinnon ohjauksessa ja valvonnassa väestörekisterin pitoon liittyvistä tehtävistä seurakuntien jäsenten osalta noudattaen, mitä väestörekisteristä on yleisessä laissa säädetty tai sen nojalla määrätty.

Päätöksenteko väestörekisterin pitoa koskevissa asioissa kuuluu kirkkoherralle tai, jos seurakunnilla on 128 §:ssä tarkoitettu yhteinen keskusrekisteri, sen johtajalle *ja lakkautettujen seurakuntien keskusarkiston osalta sen hoitajalle*. Väestörekisterin pitämistä koskevan ratkaisun saattamisesta väestökirjahallinnon viranomaisen päätettäväksi on voimassa, mitä siitä on väestökirjalaissa säädetty.

547 §

Täten kumotaan 6 päivänä joulukuuta 1869 annettu ”Kirkkolaki Suomen Suuriruhtinaanmaan evankelisluterilaiselle kirkolle” siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen kuitenkin seuraavin poikkeuksin:

1) Sanottuun lakiin 27 päivänä toukokuuta 1949 annetulla lailla lisättyä 29 lukua on edelleen sovellettava niiltä osin, kuin se koskee siinä mainittujen seurakuntien omaisuutta, *näiden seurakuntien keskusarkistoa* sekä niiden kirkonpalvelijain ja muiden toimihenkilöiden eläkkeitä. *Keskusarkiston kirkonkirjat, joissa ei ole merkintää elossa olevista henkilöistä, sekä arkiston muut asiakirjat, voi kirkkohalli-*

Ehdotus

126 a §

Seurakuntien kirkkoherranvirastot ja keskusrekisterit huolehtivat väestökirjahallinnon ohjauksessa ja valvonnassa *väestörekisterin pitoon* liittyvistä tehtävistä seurakuntien jäsenten osalta noudattaen, mitä väestörekisteristä on yleisessä laissa säädetty tai sen nojalla määrätty.

Päätöksenteko *väestörekisterin pitoa* koskevissa asioissa kuuluu kirkkoherralle tai, jos seurakunnilla on 128 §:ssä tarkoitettu yhteinen keskusrekisteri, sen johtajalle. Väestörekisterin pitämistä koskevan ratkaisun saattamisesta väestökirjahallinnon viranomaisen päätettäväksi on voimassa, mitä siitä on väestökirjalaissa säädetty.

547 §

Täten kumotaan 6 päivänä joulukuuta 1869 annettu ”Kirkkolaki Suomen Suuriruhtinaanmaan evankelisluterilaiselle kirkolle” siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen. *Kuitenkin on* sanottuun lakiin 27 päivänä toukokuuta 1949 annetulla lailla lisättyä 29 lukua edelleen sovellettava niiltä osin, kuin se koskee siinä mainittujen seurakuntien omaisuutta sekä niiden kirkonpalvelijain ja muiden toimihenkilöiden eläkkeitä.

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

tus, saatuaan valtionarkiston suostumuksen, luovuttaa talletettavaksi yleisarkistoon, joka hoitaa ja käyttää keskusarkiston asiakirjoja noudattaen soveltuvin osin, mitä yleisarkistoon talletetuista seurakuntien asiakirjoista on säädetty.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*

Kirkkolain 547 §:ssä tarkoitettujen seurakuntien keskusarkiston kirkonkirjojen mukaan elossa olevat poissa olevaan väestöön kuuluvat henkilöt siirretään tämän lain tultua voimaan Mikkelin tuomiokirkkoseurakuntaan. Keskusarkisto siirretään muilta osin Mikkelin maakunta-arkistolle. Keskusarkiston hoitajan virka lakkautetaan. Keskusarkiston muu henkilökunta siirretään valtion palvelukseen niin kuin siitä on erikseen säädetty.

Ennen lain voimaantuloa voidaan ryhtyä lain täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.
